

Informacja w zakresie funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi

Efektywność selektywnej zbiórki odpadów, w tym bioodpadów i tekstyliów

MPGK Katowice realizuje zadania związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi w warunkach dynamicznie zaostarzających się wymagań prawnych. Obowiązujące poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu wynikają bezpośrednio z przepisów prawa Unii Europejskiej, w szczególności dyrektywy ramowej o odpadach 2008/98/WE, oraz z ich wdrożenia do prawa krajowego. Regulacje te zakładają **istotny, skokowy wzrost wymaganych poziomów odzysku i recyklingu w krótkiej perspektywie czasowej**, co stanowi duże wyzwanie organizacyjne i systemowe dla gmin, zwłaszcza dużych miast.

W praktyce osiągnięcie tak ambitnych celów w obecnych uwarunkowaniach należy uznać za mało realne nie tylko dla zdecydowanej większości gmin w Polsce, ale również dla wielu państw członkowskich Unii Europejskiej. Potwierdzają to analizy prowadzone na poziomie Unii Europejskiej w ramach tzw. systemu „early warning”, które już na obecnym etapie wskazują, że znaczna część krajów UE nie osiągnie wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu w obowiązujących terminach.

Wnioski te znajdują potwierdzenie również w danych krajowych, z których wynika, że problem ten dotyczy zdecydowanej większości gmin w Polsce, w szczególności dużych miast. Analizy jednoznacznie wskazują, że przy aktualnych uwarunkowaniach organizacyjnych, jakościowych i infrastrukturalnych realizacja wymaganych poziomów nie może zostać osiągnięta wyłącznie poprzez intensyfikację bieżących działań, lecz wymaga głębokich, długofalowych zmian o charakterze systemowym na poziomie krajowym i europejskim.

W odpowiedzi na te uwarunkowania MPGK Katowice od wielu lat prowadzi **intensywne i wielokierunkowe działania**, których celem jest maksymalne wykorzystanie potencjału systemu selektywnej zbiórki. Podejmowane działania przynoszą **wymierne, choć nie w pełni satysfakcjonujące, efekty ilościowe**, widoczne w stopniowym wzroście masy odpadów zbieranych selektywnie oraz w ograniczaniu strumienia odpadów zmieszanych. Jednocześnie należy podkreślić, że MPGK – jako operator systemu – **nie posiada narzędzi prawnych do bezpośredniego dyscyplinowania mieszkańców** w zakresie niewłaściwej segregacji odpadów w pojemnikach i workach. Jakość selektywnej zbiórki w dużej mierze zależy od codziennych zachowań użytkowników systemu, natomiast działania o charakterze egzekucyjnym realizowane są przez organy do tego uprawnione.

Organizacja systemu zbiórki odpadów komunalnych

Mając świadomość, że osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu zależy przede wszystkim od jakości segregacji u źródła, MPGK konsekwentnie dostosowuje organizację systemu zbiórki do realnych potrzeb nieruchomości.

W zabudowie **wielorodzinnej** odpady komunalne odbierane są z pojemników o pojemności od **120 l do 1100 l**, z pojemników typu „dzwon” oraz z **pojemników półpodziemnych**. MPGK od wielu lat inwestuje w rozwój tej infrastruktury – obecnie na terenie miasta funkcjonuje **ponad 850 pojemników półpodziemnych**, które poprawiają estetykę przestrzeni publicznej i sprzyjają bardziej uporządkowanemu gromadzeniu odpadów. Na rok **2026** zaplanowano montaż kolejnych **160 sztuk** tego typu pojemników.

W zabudowie **jednorodzinnej** selektywna zbiórka prowadzona jest w **systemie workowym**, obejmującym papier, tworzywa sztuczne i metale, szkło oraz bioodpady. Rozwiązanie to umożliwia lepszą kontrolę jakości segregacji u źródła i w praktyce przynosi lepsze efekty recyklingowe.

Każdej posesji objętej systemem odbioru odpadów przysługują ponadto **dwa worki typu Big-Bag na odpady budowlane i rozbiórkowe (gruz) w ciągu roku**, co ogranicza nieprawidłowe zagospodarowanie tej frakcji.

Uzupełnieniem systemu odbioru odpadów z posesji jest **odbiór odpadów wielkogabarytowych**, realizowany:

- w zabudowie wielorodzinnej – **dwa razy w miesiącu**,
- w zabudowie jednorodzinnej – **raz na kwartał**.

Ponadto na terenie naszej gminy funkcjonują cztery Punkty Zbiórki Odpadów, gdzie również trafiają odpady rozdzielane wg frakcji.

W roku ubiegłym w sumie z terenu miasta MPGK zebrało selektywnie ok. 45% całości strumienia odpadów.

Poprawa efektywności przetwarzania odpadów zbieranych selektywnie

Wraz ze wzrostem ilości odpadów zbieranych selektywnie MPGK podejmuje również działania mające na celu zwiększenie efektywności ich dalszego przetwarzania. We **wrześniu 2024 r.** rozpoczęto realizację zadania polegającego na **modernizacji linii sortowniczej odpadów zbieranych selektywnie**.

Celem modernizacji jest **zwiększenie ilości oraz poprawa jakości surowców wtórnych** wydzielanych ze strumienia odpadów selektywnie zebranych u źródła, a tym samym lepsze wykorzystanie potencjału wstępnej segregacji prowadzonej przez mieszkańców.

Zakłada się, że realizacja inwestycji przyniesie wymierny efekt ekologiczny poprzez **systematyczny wzrost ilości wysortowanych surowców wtórnych w postaci makulatury i różnego rodzaju tworzyw sztucznych**. Działania te stanowią istotny element długofalowej strategii MPGK ukierunkowanej na poprawę poziomów recyklingu i realizację celów klimatycznych. Już w pierwszym pełnym roku funkcjonowania instalacji planujemy przetworzyć o ok. 3.000 Mg odpadów zbieranych selektywnie więcej w stosunku do roku poprzedniego.

Bioodpady i infrastruktura przetwarzania

Bioodpady stanowią jeden z kluczowych strumieni selektywnie zbieranych odpadów, mających bezpośredni wpływ na możliwość realizacji celów recyklingu i celów klimatycznych. MPGK Katowice zapewnia pełną obsługę tego strumienia – od selektywnego odbioru bioodpadów od mieszkańców, po ich zagospodarowanie we własnej instalacji kompostowania.

Selektywnie zebrane bioodpady poddawane są procesowi **kompostowania**, obejmującemu etap intensywnego przetwarzania w warunkach kontrolowanych, a następnie etap dojrzewania. Efektem tego procesu jest pełnowartościowy **kompost** dopuszczony do stosowania jako środek poprawiający właściwości gleby, wykorzystywany m.in. do utrzymania terenów zielonych. Rozwiązanie to pozwala na **realne włączenie bioodpadów do obiegu zamkniętego** i ograniczenie ilości odpadów kierowanych do unieszkodliwiania.

Aktualnie trwają przygotowania formalno-prawne do poszerzenia odbioru bioodpadów (odpadów zielonych) o odpady kuchenne zbierane razem, co zwiększy elastyczność systemu oraz pozwoli na dalsze ograniczanie strumienia odpadów zmieszanych, a co za tym idzie zwiększenia poziomu odpadów poddawanych recyklingowi.

We wrześniu 2025 roku Spółka MPGK Katowice zakończyła (rozpoczętą w październiku 2023 roku) **procedurę uzyskania zezwolenia na wprowadzenie kompostu powstałego z bioodpadów (m.in. 20 02 01) z użyciem ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego kategorii 3 (odpady kuchenne 20 01 08) do obrotu handlowego**. Procedura została zakończona uzyskaniem w dniu 3.09.2025 r. **Decyzji Nr G-1802/25, zezwalającej na wprowadzenie do obrotu organicznego środka poprawiającego właściwości gleby pn. „Kompovit Plus”**.

Jednakże dopiero zakończenie spraw formalno-prawnych i niewielkie uzupełnienie instalacji o halę przyjęć pozwoli na biologiczne przetwarzanie większej ilości odpadów i maksymalne wykorzystanie możliwości instalacji. Po modernizacji, już w pierwszym roku jej funkcjonowania, planujemy przetworzyć o ok. 5.000 Mg odpadów więcej w stosunku do roku ubiegłego.

Zagospodarowanie bioodpadów w procesie kompostowania stanowi jeden z najważniejszych elementów działań MPGK na rzecz realizacji **gospodarki o obiegu zamkniętym** oraz ograniczania wpływu systemu gospodarowania odpadami na środowisko i klimat.

Tekstylia – nowa frakcja w systemie i wyzwania zagospodarowania

Od 1 stycznia 2025 r. nastąpiła zmiana przepisów dotyczących gospodarowania **odpadami tekstyliów i odzieży**, które zostały wyraźnie wyodrębnione jako frakcja podlegająca selektywnej zbiórce. MPGK Katowice dostosowało funkcjonowanie systemu do nowych wymagań prawnych, zapewniając mieszkańcom możliwość przekazywania odpadów tekstylnych do **Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (GPZO)**.

W latach wcześniejszych, pomimo dostępności w Katowicach kontenerów przeznaczonych do zbierania tekstyliów na terenie PSZOK-ów, frakcja ta **nie była ujmowana w ewidencji systemowej**, ponieważ mieszkańcy w praktyce nie przekazywali jej do punktów zbiórki. Odpady tekstylne trafiały głównie do kontenerów organizacji charytatywnych, w ramach sprawnie funkcjonującego i powszechnie wykorzystywanego systemu zbiórki, a w mniejszym zakresie były wrzucane do pojemników na odpady zmieszane bądź do frakcji tworzyw sztucznych. Dopiero zmiana przepisów oraz jednoznaczne przypisanie tekstyliów do systemu selektywnej zbiórki umożliwiły ich realne wydzielenie w strumieniu odpadów komunalnych.

Jednocześnie należy podkreślić, że **największym wyzwaniem w przypadku tej frakcji pozostaje jej dalsze zagospodarowanie**. MPGK zapewnia zbiórkę i przekazanie odpadów tekstylnych do zagospodarowania, jednak obecnie **na rynku krajowym brakuje instalacji przetwarzania odpadów tekstylnych w skali odpowiadającej potrzebom gmin**. Dodatkowym ograniczeniem jest fakt, że podmioty zajmujące się ponownym wykorzystaniem odzieży przyjmują materiał wyłącznie jako **towar**, a nie jako **odpad w rozumieniu przepisów**, co w praktyce uniemożliwia przekazywanie im strumienia pochodzącego z systemu komunalnego. Podsumowując należy stwierdzić, że zmiana ta spowodowała totalny chaos na rynku i ze względu m.in. na brak wystarczającej ilości instalacji do odzysku/recyklingu tekstyliów eksplodowały ceny zagospodarowania przedmiotowych odpadów (średnio 2 -3 krotnie).

Odpady tekstylne są ponadto frakcją trudną w zagospodarowaniu – często są wielomateriałowe, zużyte lub zanieczyszczone, co znacząco ogranicza możliwości ich recyklingu materiałowego. Dodatkowym wyzwaniem jest **wysoki koszt zagospodarowania tej frakcji**, który obecnie kształtuje się na poziomie ok. **2 000 zł za tonę**, a tym samym bezpośrednio obciąża system gospodarowania odpadami komunalnymi i wpływa na opłatę ponoszoną przez mieszkańców.

W roku 2025 do systemu gminnego trafiło ok. 160 Mg odpadów tekstylnych. Zostały one przekazane do dalszego zagospodarowania głównie jako część paliwa RDF.

Działania wspierające: edukacja, nadzór i czystość miasta

Uzupełnieniem rozwiązań organizacyjnych są **działania edukacyjne i informacyjne**, realizowane samodzielnie przez MPGK oraz we współpracy z Wydziałem Kształtowania Środowiska Urzędu Miasta Katowice. Obejmują one kampanie informacyjne, materiały edukacyjne, działania w PSZOK-ach, wydarzenia plenerowe oraz konkursy ekologiczne (akcja „Wspólne rady na odpady”, konkursy zbiórki makulatury „Kilogramy dla środowiska” czy „Zostań Królem Makulatury”).

Równolegle prowadzone są **działania operacyjne i kontrolne** – brygady wywozowe monitorują jakość segregacji, a we współpracy ze **Strażą Miejską** realizowane są systematyczne kontrole przestrzegania Regulaminu utrzymania czystości i porządku w Katowicach.

MPGK aktywnie uczestniczy również w działaniach poprawiających **czystość i estetykę miasta**, w tym w odbiorze odpadów z akcji sprzątania inicjowanych przez mieszkańców, rady dzielnic, organizacje społeczne i placówki oświatowe.

Podsumowanie

MPGK Katowice konsekwentnie i wielotorowo realizuje działania mające na celu poprawę efektywności selektywnej zbiórki odpadów, rozwój infrastruktury, edukację mieszkańców oraz utrzymanie czystości w mieście. Osiągane efekty potwierdzają zasadność obranej strategii. Jednocześnie osiągnięcie ambitnych celów recyklingowych pozostaje procesem złożonym, wymagającym dalszej poprawy jakości segregacji u źródła oraz współpracy wszystkich uczestników systemu.

Niezależnie od występujących uwarunkowań i ograniczeń systemowych, **MPGK traktuje realizację celów klimatycznych jako nadrzędny priorytet** i deklaruje pełną gotowość do dalszych, szeroko zakrojonych działań na rzecz stałej poprawy funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi

Katowice, 02.02.2026 r.

PREZES ZARZĄDU

Robert Potucha

Badania powietrza mówią jasno: MPGK nie jest źródłem problemu odorów w rejonie.

Badania emisji i imisji przeprowadzone na terenie Zakładu Odzysku i Unieszkodliwiania Odpadów MPGK Katowice oraz w jego otoczeniu jednoznacznie wskazują, że instalacja przy ul. Milowickiej nie jest źródłem uciążliwości zapachowych zgłaszanych przez mieszkańców okolicznych dzielnic. Wyniki analiz, przedstawione podczas posiedzenia konferencji prasowej 15 grudnia 2025 roku, potwierdzają, że zakład spełnia wszystkie normy środowiskowe, a za odczuwalne zapachy mogą odpowiadać inne podmioty działające w sąsiedztwie.

MPGK podjęło decyzję o przygotowaniu i upublicznieniu raportu, ponieważ od lat w przestrzeni publicznej pojawiają się sugestie, że to instalacja przy ul. Milowickiej może odpowiadać za uciążliwe zapachy w rejonie. Aby zweryfikować te opinie, spółka zleciła przeprowadzenie dodatkowego szerokiego programu badań emisji i imisji. Ich wyniki zostały przedstawione opinii publicznej 8 grudnia 2025 roku na Komisji Klimatu i Środowiska w Katowicach.

Stały monitoring i wyniki dotychczasowych kontroli

MPGK od lat poddawane jest obowiązkowym regularnym, realizowanym co pół roku kontrolom emisji. Dotychczas żaden z przeprowadzonych pomiarów nie wykazał przekroczenia norm środowiskowych. Dodatkowe niezależne pomiary wykonane w 2024 i 2025 roku oraz niezapowiedziane badanie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska 11 grudnia 2024 także potwierdziły, że emisje z instalacji mieszczą się w obowiązujących standardach. Zgromadzone dane nie potwierdzają, aby zakład MPGK był źródłem zgłaszanych przez mieszkańców uciążliwości zapachowych.

Zakres i charakter badań: emisja i imisja

Program badawczy był jednym z najbardziej kompleksowych w historii zakładu. Zrealizowano go w różnych porach roku, w trzech turach pomiarowych, prowadzonych zarówno na terenie instalacji, jak i w otoczeniu zakładu. Celem analiz było obiektywne ustalenie czy procesy technologiczne zachodzące w zakładzie generują lub mogą generować odczuwalne przez okolicznych mieszkańców uciążliwe zapachy.

Badanie emisji, podobnie jak w przypadku badań obowiązkowych, polegało na pomiarze substancji bezpośrednio opuszczających instalację – w miejscach takich jak biofiltry, króćce pomiarowe czy punkty technologiczne. W ten sposób weryfikowano, czy zakład spełnia normy środowiskowe. Badanie imisji przeprowadzone poza teren zakładu sprawdza natomiast, jakie powietrze faktycznie wdychają ludzie – czyli jaki jest stan powietrza już po tym, jak rozprzestrzeni się w nim wszystkie okoliczne zanieczyszczenia. Razem z badaniem emisji daje to pełny obraz tego, jak instalacja wpływa na środowisko.

W Polsce prowadzenie badań odorowych wiąże się z licznymi ograniczeniami, między innymi niewielką liczbą akredytowanych laboratoriów oraz brakiem precyzyjnych krajowych regulacji dotyczących odorowości. Aby zapewnić wiarygodność wyników, akredytowane laboratoria przyjęły referencyjne wartości opracowane przez Pracownię Zapachowej Jakości Powietrza Politechniki Szczecińskiej na zlecenie Rządu Rzeczypospolitej Polskiej. Można więc przyjąć, że gdyby dziś rząd RP podjął regulacje prawne – te badania byłyby głównym punktem odniesienia.

Co wykazały badania imisji: siarkowodór i znaczenie warunków terenowych

Pomiary imisji przeprowadzono 28 stycznia, 15 kwietnia oraz 31 lipca 2025 roku w pięciu wybranych lokalizacjach znajdujących się w pobliżu zakładu. Sprawdzono obecność dziewiętnastu substancji, w tym siarkowodoru, merkaptanów, amoniaku i wielu innych związków organicznych. W kwietniu tego samego dnia wykonano zarówno pomiary emisji, jak i imisji.

W pięciu punktach kontrolnych nie odnotowano żadnych przekroczeń ani uciążliwości zapachowych. Jedyny przypadek podwyższonego stężenia zanotowano w styczniu, gdy w dwóch punktach pomiarowych zarejestrowano wyższe wartości siarkowodoru – substancji charakterystycznej dla procesów beztlenowego rozkładu materii organicznej, m.in. w oczyszczalniach ścieków. Najwyższy wynik wyniósł 206 mg/m³ przy wartości odniesienia 20 mg/m³ i został odnotowany na północ od zakładu przy rzece Brynica. Warto zaznaczyć, że charakter działalności zakładu nie wskazuje na możliwość powstawania siarkowodoru jako produktu procesowego.

Warunki meteorologiczne w tym czasie – w szczególności kierunek i układ wiatrów – nie wskazywały instalacji MP GK jako potencjalnego źródła. Zgromadzone dane sugerują, że zapach mógł pochodzić m.in. z terenów położonych powyżej zakładu.

Badania przeprowadziły trzy akredytowane jednostki: BioDrain, Otto i Lemitor, posiadające certyfikację Polskiego Centrum Akredytacji działającego pod Ministerstwem Rozwoju i Technologii. Wyniki jednoznacznie potwierdzają, że działalność MP GK mieści się w obowiązujących normach.

Kto w sąsiedztwie faktycznie może być źródłem zapachów

W bezpośrednim otoczeniu instalacji MP GK funkcjonuje szereg innych podmiotów oraz elementów infrastruktury technicznej, których charakter działalności może wiązać się z okresową emisją uciążliwych zapachów. Na terenie sąsiednich miast działają m.in. zakłady zajmujące się gospodarką odpadami i surowcami wtórnymi, instalacje przetwarzania i magazynowania materiałów pochodzenia organicznego, obiekty związane z gospodarką wodno-ściekową, a także infrastruktura przemysłowa i drogowa. Łączna obecność tego typu działalności w bezpośrednim sąsiedztwie stanowi istotny kontekst przy interpretacji wyników badań i ocen źródeł potencjalnych uciążliwości zapachowych.

MP GK Katowice: nowoczesna, ekologiczna instalacja

MP GK Katowice należy do najnowocześniejszych instalacji gospodarki odpadami w Polsce. Proces mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów odbywa się w systemie zamkniętym, a powietrze z instalacji jest oczyszczane w wielostopniowym układzie. Takie rozwiązania znacząco ograniczają emisję zapachów i zapewniają pełną zgodność z normami środowiskowymi. Warto pamiętać, że każdego dnia do zakładu trafia około 400 ton odpadów - czyli ok. 8800 miesięcznie - co czyni zakład mówimy jednym z kluczowych punktów systemu gospodarowania odpadami w regionie.

Na terenie zakładu funkcjonują również ule pszczele, których obecność jest naturalnym wskaźnikiem wysokiej jakości powietrza oraz nie zbiera się ptactwo co również świadczy o porządku i zachowaniu maksymalnej czystości. MP GK inwestuje także w odnawialne źródła energii - własna farma fotowoltaiczna, która powstała na zrekultywowanych terenach, pokrywa około 25 procent zapotrzebowania instalacji.

Spółka deklaruje dalszą współpracę z miastami ościennymi, systematyczne kontrole oraz gotowość do podejmowania działań, które pozwolą ostatecznie ustalić źródła zapachów na styku czterech sąsiadujących ze sobą miast.

PREZES ZARZĄDU

Robert Potucha